

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

T. Beeloo (Volt), H. Hoogerwerf (PvdD), P. de Bes (JA21), E. Rozenberg (D66), F. Hoogendam (SP)
(d.d. 5 september 2024)

Nummer
4124

Onderwerp
PFAS lozingen vanuit Duitsland in de Rijn

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Onlangs verscheen er een nieuwsartikel op de NOS¹ waarin Nederlandse waterbedrijven de Duitse minister van Milieu oproepen om PFAS lozingen in de Rijn aan te pakken. Volgens de organisatie voldoet Duitsland met de lozingen niet aan de afspraken over waterkwaliteit die nationaal en in Europees verband zijn gemaakt. Op sommige plekken wordt er tien keer meer geloosd dan afgesproken en zit er drie tot vier keer meer PFAS in het Rijnwater dan veilig geacht. De Rijn mondt uiteindelijk uit in de provincie Zuid-Holland en is daardoor het putje voor alle vervuiling die door bedrijven langs de rivier in de rest van Europa wordt geloosd.

1. *Is de provincie Zuid-Holland op de hoogte van de verhoogde PFAS-concentraties in het Rijnwater als gevolg van lozingen door Duitse bedrijven?*

Antwoord

Ja, daarvan is de provincie op de hoogte.

2. *Wat zijn de directe gevolgen hiervan voor de drinkwatervoorziening in Zuid-Holland?*

Antwoord

De Zuid-Hollandse drinkwaterbedrijven zijn sterk afhankelijk van de rivier als bron voor drinkwater. Drinkwaterbedrijven hebben hun zuiveringsprocessen aangepast omdat bedrijven en rioolwaterzuiveringen stoffen lozen in de rivier. De drinkwaterbedrijven zuiveren het water zodat het voldoet aan de normen van het Drinkwaterbesluit. Het Zuid-Hollandse drinkwater is dus veilig om te drinken.

Gezien de totale blootstelling aan PFAS adviseert het RIVM om de totale hoeveelheid PFAS die mensen via voedsel en drinkwater binnenkrijgen verder te reduceren². Daarom is het noodzakelijk in te zetten op het verder reduceren van lozingen in oppervlaktewater en daarmee de kwaliteit

¹ <https://nos.nl/artikel/2535618-waterbedrijven-roepen-duitsland-op-om-pfas-lozingen-in-rijn-aan-te-pakken>

² <https://www.rivm.nl/publicaties/pfas-in-nederlands-drinkwater-vergeleken-met-nieuwe-europese-drinkwaterrichtlijn#:~:text=Op%20uiterlijk%2012%20januari%202026,hier%20nu%20al%20aan%20voldoet.>

³ <https://www.rivm.nl/pfas/verbod-gebruik-pfas#:~:text=Op%207%20februari%202023%20is,wordt%20ook%20wel%20restrictie%20genoe md.>

van het voor drinkwater in te nemen water te verbeteren. Immers wat er niet in zit hoeft er ook niet uitgehaald te worden.

3. *Heeft de provincie Zuid-Holland contact gehad met de Duitse deelstaten of federale overheid over deze kwestie? Zo ja, kunt u toelichten wat de resultaten van deze gesprekken zijn?*

Antwoord

Provincie Zuid-Holland heeft hier geen contact over gehad met de Duitse deelstaten en/of federale overheid.

4. *Heeft de provincie maatregelen genomen om de Duitse autoriteiten aan te sporen de afspraken over PFAS-lozingen na te leven?*

Antwoord

Rijkswaterstaat bewaakt bij de grenslocaties van Maas en Rijn de kwaliteit van het inkomend rivierwater. Het maken van internationale afspraken over de waterkwaliteit van grensoverschrijdende grote rivieren en het reduceren van lozingen is een taak voor de nationale overheden.

Nederland heeft sinds 2020 samen met Denemarken, Duitsland, Noorwegen en Zweden aan een voorstel voor een Europees PFAS-restrictieverbod gewerkt³. Dit heeft geresulteerd in een voorstel tot een EU-breed verbod op productie, gebruik, verkoop en import van de groep van PFAS-verbindingen. Op 7 februari 2023 is het mede door Nederland ingediende voorstel voor het verbod (ook wel restrictie) gepubliceerd door ECHA (European Chemicals Agency). Provincie Zuid-Holland onderschrijft dit voorstel en we blijven pleiten voor een Europees verbod op PFAS en draagt dit actief uit richting de Europese Commissie. Er is geen actieve inzet van de provincie op de naleving van afspraken door buitenlandse autoriteiten.

5. *Welke maatregelen kan de provincie zelf treffen om de negatieve gevolgen tegen te gaan, en welke maatregelen worden er al genomen?*

Antwoord

De provincie hanteert een strikt beleid voor het lozen van PFAS op het riool en naar de lucht voor de bedrijven waar de provincie bevoegd gezag voor is. Daarnaast ondersteunt de provincie het Europese restrictievoorstel PFAS dat op initiatief van Nederland en vier andere landen is ingebracht. Onze inzet is om alle mogelijkheden die de wet ons biedt te benutten om emissies van PFAS naar water en lucht zoveel mogelijk te (laten) beperken. Zowel in de vergunningen als in het toezicht en de handhaving op deze stoffen.

6. *Heeft de provincie hierover vooraf of nadien contact gehad met de desbetreffende waterbedrijven die de Duitse autoriteiten oproepen om de PFAS-lozingen aan te pakken?*

Antwoord

Er is regelmatig contact met de Zuid-Hollandse drinkwaterbedrijven. Zoals aangegeven bij vraag 5 is het doel de waterkwaliteit te verbeteren. Het Rijk is beheerder van de Rijkswateren en participeert in de internationale riviercommissies.

7. *Op welke manier is de provincie Zuid-Holland verbonden aan het samenwerkingsverband RIWA-Rijn, als dit het geval is?*

Antwoord

IWA-Rijn en RIWA-Maas zijn samenwerkingsverbanden van de drinkwaterbedrijven die gebruik maken van de rivier als bron voor het bereiden van drinkwater. De provincie Zuid-Holland is hier niet aan verbonden.

8. *Hoe beoordeelt GS de naleving van Europese en nationale normen omtrent waterkwaliteit en PFAS-lozingen door zowel Nederlandse als Duitse bedrijven? En wat doet de provincie om te verzekeren dat deze normen worden nageleefd?*

Antwoord

Het is Gedeputeerde Staten (GS) bekend dat de waterkwaliteit in grote delen van het land de afgelopen decennia duidelijk is verbeterd, maar dat dit nog onvoldoende is om alle doelen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) te halen.

Rijkswaterstaat is als waterkwaliteitsbeheerder verantwoordelijk voor de vergunningverlening voor lozingen op rijkswater en voor het toezicht op de naleving daarvan. Ook monitort Rijkswaterstaat de waterkwaliteit van de grote rivieren. GS hebben geen inzicht in de naleving van door Rijkswaterstaat of buitenlandse overheden afgegeven lozingsvergunningen.

GS zijn bevoegd gezag voor de grote chemische industrie in Zuid-Holland. Namens GS verleent DCMR Milieudienst Rijnmond aan deze bedrijven vergunningen. Hiermee worden ook de indirecte lozingen op een rioolwaterzuivering gereguleerd. De provincie Zuid-Holland hanteert bij het verlenen van vergunningen het uitgangspunt van Beste Beschikbare Technieken (BBT). Provincie Zuid-Holland streeft ernaar om, waar mogelijk en haalbaar, vergunningen te verlenen die aan de ondergrens van de BBT-bandbreedte liggen; oftewel uitstoot tot een minimum te beperken. Bij constatering van een overtreding wordt gehandhaafd in overeenstemming met de Landelijke Handhavingsstrategie die ook in de Nota VTH is opgenomen.

9. *Hoe zal de provincie reageren als in de toekomst afspraken door landen stroomopwaarts van de Rijn worden geschonden en welke maatregelen worden er dan getroffen*

Antwoord

De provincie zal in dat geval de afstemming zoeken met het Rijk en betrokken partners zoals de waterbedrijven. Het Rijk is immers de beheerder van de Rijkswateren en heeft de contacten richting de nationale overheden.

Den Haag, 1 oktober 2024

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

plv. voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

E.F.A. Zevenbergen